

PROF. DR HAB. RAFAŁ ŁUBOWSKI
Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu, Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa, (tytuł naukowy w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie: sztuki plast. i konserwacja dzieł sztuki), kierownik Pracowni Otwartych Interpretacji Sztuki / Kat. Interdyscyplinarna WEAiK / UAP

Poznań, dn. 15.05.2024 r.

R E C E N Z J A

OSIĄGNIĘĆ ARTYSTYCZNYCH, W TYM WSKAZANEGO OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNEGO (DZIEŁA HABILITACYJNEGO) PANI DR ALINY OSTACH-ROBAKOWSKIEJ (ZATRUDNIONEJ NA WYDZIALE ARCHITEKTURY I WZORNICTWA POLITECHNIKI KOSZALIŃSKIEJ), SPORZĄDZONA W ZWIĄZKU Z POSTĘPOWANIEM HABILITACYJNYM WW. KANDYDATKI W DZIEDZINIE SZTUKI, W DYSCYPLINIE SZTUKI PLASTYCZNE I KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI – WSZCZĘTYM W DNIU 26 WRZEŚNIA 2023 ROKU.

ZLECENIODAWCA RECENZJI: AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH IM. WŁADYSŁAWA STRZEMIŃSKIEGO W ŁODZI (PISMO Z DNIA 27 MARCA 2024 ROKU Z BIURA DS. STOPNI ASP W ŁODZI PODPISANE PRZEZ SPECJALISTĘ DS. STOPNI – PANIĄ MGR KATARZYŃĘ WITAS). DO ZLECENIA DOŁĄCZONO: 1) KOPIĘ WNIOSKU PANI DR ALINY OSTACH-ROBAKOWSKIEJ Z DNIA 16.09.2023 r. O PRZEPROWADZENIE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO W DZIEDZINIE SZTUKI, W DYSCYPLINIE SZTUKI PLASTYCZNE I KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI; 2) DANE WNIOSKODAWCZYNI; 3) KOPIĘ DYPLomu DOKTORSKIEGO KANDYDATKI; 4) OPIS UZUPEŁNIAJĄCY DOKUMENTACJI PRZEWODU HABILITACYJNEGO; 5) AUTOREFERAT PANI DR ALINY OSTACH-ROBAKOWSKIEJ W WERSJI POLSKIEJ I ANGIELSKIEJ; 6) WYKAZ OSIĄGNIĘĆ ARTYSTYCZNYCH PANI DR ALINY OSTACH-ROBAKOWSKIEJ; 7) DOKUMENTACJA pt. „ALINA OSTACH-ROBAKOWSKA, PRACA DYDAKTYCZNA 2006-2014 – DO UZYSKANIA STOPNIA DOKTORA/PRACA DYDAKTYCZNA 2014-2023 – PO UZYSKANIU STOPNIA DOKTORA”; 8) EGZEMPLARZ MONOGRAFII PANI DR ALINY OSTACH-ROBAKOWSKIEJ Z 2022 r. pt. „MIEJSCE NA ZNAK I KSZTAŁT”; 9) KOMPLET DOKUMENTACJI ZWIĄZANEJ Z POSTĘPOWANIEM HABILITACYJNYM KANDYDATKI (W TYM MATERIAŁY WYMNIENIONE POWYŻEJ) W WERSJI ELEKTRONICZNEJ.

OGÓLNE INFORMACJE O HABILITANTCE

Pani doktor Alina Ostach-Robakowska urodziła się w 1980 roku we Wrześni, lecz ważne dla siebie etapy edukacji dotyczącej sztuk plastycznych zrealizowała w stolicy Wielkopolski – w Poznaniu. I tak np.: w latach 1995-2000 uczęszczała Ona we wspomnianym mieście do Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Piotra Potworowskiego, natomiast bezpośrednio po ukończeniu nauki w ww. szkole podjęła Kandydatka studia na Wydziale Grafiki, na kierunku: Grafika – Komunikacja Wizualna w zakresie projektowania graficznego, na poznańskiej Akademii Sztuk Pięknych. Tytuł magistra p. Alina Ostach-Robakowska uzyskała w 2005 roku na podstawie obrony pracy dyplomowej pt. „Miasto, przestrzeń, fragment”, zrealizowanej pod opieką promotorską prof. dr. hab. Ryszarda K. Przybylskiego i dr. hab. Katarzyny Dreszer. Z kolei w latach 2005-2006, Habilitantka ukończyła na macierzystej uczelni, na Wydziale Edukacji Artystycznej, kurs kwalifikacyjny nadający Jej uprawnienia pedagogiczne. Nieco później, w 2010 roku, pani Alina Ostach-Robakowska rozpoczęła roczne studia podyplomowe dotyczące nowoczesnych metod kształcenia na odległość na Politechnice Koszalińskiej. Jeśli chodzi o istotne w biografii Kandydatki kwestie dotyczące Jej zatrudnienia, należy koniecznie odnotować, że została Ona zatrudniona w 2006 roku w Instytucie Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej jako asystentka w Pracowni Podstaw Projektowania Komunikacji Wizualnej, na którym to stanowisku pracowała niemalże osiem lat. 18 marca 2014 roku pani mgr Alina Ostach-Robakowska,

na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. „Wizerunek miasta Koszalina – próba identyfikacji”, uzyskała stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk projektowych – stopień nadany Jej uchwałą Rady Wydziału Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Promotorem w przewodzie doktorskim, z którym związana była wymieniona powyżej rozprawa naukowa autorstwa pani Ostach-Robakowskiej, był prof. zw. Ksawery Piwocki; natomiast recenzentami, odpowiednio profesorowie zwyczajni: Mirosław Duchowski oraz Jacek Ojrzanowski. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora sztuki Habilitantka została zatrudniona w Instytucie Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej na stanowisku adiunkta. Jak się wydaje bardzo istotne w działalności zawodowej Kandydatki było również podjęcie przez Nią, od 2016 roku, współpracy z Fabryką Maszyn Bumar-Koszalin S.A. – WISS GROUP. Odnotujmy także, że w 2023 roku pani doktor Alina Ostach-Robakowska podjęła starania o wszczęcie postępowania w sprawie nadania Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki – wybierając do przeprowadzenia ww. postępowania Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi oraz wskazując osiągnięcie artystyczne własnego autorstwa zatytułowane „Stanowisko sterownicze: - projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników; - opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników”, jako podstawę do nadania Jej stopnia doktora habilitowanego. Kandydatka przedłożyła wszystkie wymagane przepisami dokumenty i materiały prezentujące Jej dorobek twórczy, projektowy i artystyczny oraz działalność dydaktyczną i zawodową, w związku z czym postępowanie awansowe, o którym była mowa powyżej, zostało z powodzeniem wszczęte w dniu 26 września 2023 roku.

U W A G I N A T E M A T A U T O R E F E R A T U
ORAZ RESZTY PRZEDŁOŻONEJ DOKUMENTACJI DOTYCZĄCEJ DZIAŁALNOŚCI KANDYDATKI

Autoreferat pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej – przygotowany przez Kandydatkę na potrzeby postępowania habilitacyjnego, którego dotyczy niniejsza recenzja – zawiera w sobie pewne interesujące fragmenty, ale jednocześnie budzi on także pewne zasadnicze wątpliwości i pytania. Oceniane opracowanie jest moim zdaniem zdecydowanie zbyt krótkie i nie do końca wyczerpuje ono wszystkie wątki, które mogłyby interesować potencjalnych recenzentów. Niestety czytelnik lub czytelniczka odczuwać może podczas lektury ocenianego tu tekstu swego rodzaju niedosyt, zarówno jeśli chodzi o kwestie czysto informacyjne; jak i, w pewnych przypadkach, zaawansowanie poziomu zaprezentowanych przez Habilitantkę rozważań i refleksji. Stworzony przez Habilitantkę Autoreferat nie może również w pełni potwierdzać zaawansowanego poziomu dojrzałości i świadomości twórczej Autorki, jak również głębi Jej namysłu nad własną twórczością. Oceniany tekst jest niespójny i niecałościowy pod względem strategii przekazu określonych treści i informacji. Niestety nie udało się w nim Autorce w adekwatny sposób połączyć uwag o charakterze zdecydowanie osobistym z tonem refleksji mającej ambicje kreowania profesjonalnego wywodu na temat własnej działalności projektowo-twórczej. Trudno również w Autoreferacie pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej odnaleźć wątki i argumenty, które sugestywnie wskazywałyby na to, że Jej twórczość/działalność projektowa (szczególnie ta przynależna do podoktorskiego okresu aktywności zawodowej Kandydatki) śmiało i zauważalnie przełamuje znane nam standardy artystyczno-projektowe, otwierając się tym samym na interesujące wymiary i konteksty współczesnych przemian cywilizacyjno-kulturowych. Szkoda również, że w przedłożonym Autoreferacie, dla wygody lektury Recenzentów, Autorka nie umieściła też adekwatnie dobranego materiału fotograficznego, kreując jakość przekazu, którą można by nazwać sugestywną i spójną zarazem „narracją werbalno-wizualną”. Niestety należy też odnotować, że przygotowane przez Habilitantkę materiały, wykazy i dokumentacje nie zostały przez Nią klarownie, interesująco i współcześnie zaprojektowane pod względem czysto wizualnym, co z jednej nie ułatwia ich odbioru, a z drugiej – bardzo dziwi, zarówno w kontekście wykształcenia, jakie odebrała w swoim czasie Kandydatka, jak również jej wieloletniej działalności zawodowej w sferze projektowania graficznego. Tak czy inaczej jednak, **pomimo wskazanych powyżej uwag krytycznych, uważam, że Autoreferat pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej można ocenić pozytywnie, jednak przy założeniu, że jest to najniższa z możliwych tego rodzaju nie negatywnych inwencji jego wartościowania.** Należy zauważyć również, że sposób przygotowania przez Kandydatkę pozostałych materiałów na potrzeby Jej postępowania habilitacyjnego – także można ocenić pozytywnie, ale z podobnym zastrzeżeniem, jak w przypadku oceny omówionego powyżej Autoreferatu.

O C E N A D O R O B K U
ARTYSTYCZNO-PROJEKTOWEGO
KANDYDATKI

Pani doktor Alina Ostach-Robakowska zajmuje się przede wszystkim projektowaniem dotyczącym wzornictwa przemysłowego oraz projektowaniem graficznym. Interesuje się również problematyką komunikacji wizualnej. Poza tym jest Ona autorką prac wideo, między innymi: autorskiej animacji pt. „Miasto - przestrzeń - fragment” z 2005 roku oraz animacji pt. „Jeździec”, zaprezentowanej na wystawie pt. „Grafiki Rembrandta. Oryginał. Kopia. Późne odbitki” w Muzeum Narodowym w Poznaniu w 2009 roku. Od 2016 roku Habilitantka projektuje dla przemysłu. Jej prace to głównie produkty wzornicze oraz kolorystyka podnośników przeznaczonych do prowadzenia działań ratowniczych przez jednostki straży pożarnej. Kandydatka tak komentuje swoje doświadczenia i fascynacje projektowe: „Pierwsze moje prace z zakresu identyfikacji wizualnej, ekspozycji, pokazów czy logotypów powstawały dla Instytutu Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej, w którym rozpoczęłam pracę tuż po studiach. Kolejne ciekawe doświadczenia projektowe dotyczyły opracowania layoutu koszalińskiej Gazety Miasto, publikacji książkowych i billboardów. Projektowanie graficzne jest dla mnie fascynujące głównie przez to, że każde kolejne zadanie wywołuje we mnie chęć poszukiwania rozwiązań i nowych form kreacji. Stosując kontrasty, stopniując emocje w projektach, mieszając techniki, różne środki wyrazu i argumenty – staram się przekonać odbiorcę do swoich strukturalnych koncepcji, a także zbudować z nim pozytywną relację. (...) Sposób w jaki obrazuję i wyrażam myśli twórcze bardzo dobrze sprawdził się w 2016 roku, gdy rozpoczęłam współpracę z Fabryką Maszyn Bumar S.A. w Koszalinie. (...) Współpracę z FM Bumar S.A. w Koszalinie rozpoczęłam od tematów opracowań graficznych i stopniowo przeszłam do projektowania wzorniczego. Nie przypuszczałam nawet, jak fascynująca jest to przestrzeń dla projektanta, możliwość obserwacji i udziału w całym procesie od szkicu do wdrożenia. W trakcie pracy nad projektami poznaję obszary gospodarki, współpracuję z kontrahentami, poszerzam wiedzę z zakresu działań marketingowych. Każde nowe zlecenie to rozwój twórczy i projektowy a doświadczeniami dzielę się ze studentami podczas prowadzonych zajęć. (...) Proces tworzenia produktu jest trudny, ale według mnie, to właśnie dlatego daje taką satysfakcję. By został zakończony sukcesem niezbędne jest połączenie kompetencji technicznych, umiejętności biznesowych oraz zdolności porozumiewania się z wieloma różnymi grupami osób zaangażowanych w produkcję. Nie wyobrażam sobie realizacji projektu bez rozmów z technologami, konstruktorami, a także z pracownikami montażu. Każdy z nich ma bowiem doświadczenie, które może pozytywnie rozbudować opracowywane koncepcje. Projektant wzornictwa nie powinien być zwolniony z całościowej procedury produkcji wytworu. Technologii »nie dobiera się później«, a projektant nie jest, lub nie ma być, kształtującym jedynie formę postaci rzeczy, (...) [lecz] zakres jego kompetencji powinien być znacznie szerszy – dlatego tak ważna jest praca w zespołach interdyscyplinarnych” (zob.: Alina Ostach-Robakowska, Autoreferat, s. 5-6 oraz 10). To, co deklaruje Habilitantka w zacytowanej powyżej wypowiedzi wydaje się ważne i interesujące oraz może sytuować Jej dotychczasowy dorobek projektowy w pozytywnym wymiarze ocen i opinii wartościujących. Warto również dodać, że w świetle przedłożonych przez Kandydatkę dokumentacji habilitacyjnych można stwierdzić, że podoktorski dorobek projektowy pani Aliny Ostach-Robakowskiej z lat 2014-2023 – jest bardzo bogaty i obejmuje ponad sześćdziesiąt różnych w charakterze projektów. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora sztuki, Kandydatka brała również udział w kilkunastu wystawach zbiorowych, w tym: w jednej wystawie zagranicznej (w Ukrainie w 2015 roku) oraz w jednej wystawie krajowej zorganizowanej, również w 2015 roku, w Muzeum Narodowym w Gdańsku, w Oddziale Sztuki Nowoczesnej w Pałacu Opatów – instytucji kultury o bardzo wysokiej randze i prestiżu. Habilitantka w podoktorskim okresie swej kariery akademickiej okazjonalnie uczestniczyła również w konferencjach naukowych oraz realizowała określone zadania w ramach badań statutowych, zarówno w kontekście kierowania danym projektem badawczym, jak i bycia członkinią naukowego zespołu i wykonywania w nim powierzonych prac. Warto odnotować również, że pani doktor Alina Ostach-Robakowska jest też autorką kilku tekstów naukowych oraz, wydanej przez Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Koszalińskiej w 2022 roku, monografii zatytułowanej „Miejsce na znak i kształt”, która to monografia, moim zdaniem, zarówno pod względem graficznego zaprojektowania, jak i w niektórych fragmentach, pod względem merytorycznym – może niestety wzbudzać pewne uwagi krytyczne. Z drugiej jednak strony, należy podkreślić, że działalność Habilitantki mogła w pewnych przypadkach okazjonalnie spotykać się z przejawami uznania, o czym świadczą przyznawane pani doktor Alinie Ostach-Robakowskiej nagrody i wyróżnienia. Przykładowo: w 2014 roku przyznano Jej pierwsze miejsce w Konkursie

na projekt pamiętki turystycznej Miasta Koszalina – za opracowanie kolorowanki dla dzieci pt. „Pokolorujmy sobie Koszalin”; natomiast w roku 2021 – Indywidualną Nagrodę I stopnia za dorobek naukowy w latach 2019-2020. Pamiętać należy również o tym, że w przeddoktorskim okresie swej działalności zawodowej, w 2009 roku, Habilitantka została uhonorowana wyróżnieniem na IV Festiwalu Filmów i Form Jednominutowych – „The One Minutes”, w kategorii film „Miasto”, co może skłaniać do wniosku, że „trop filmowy” mógłby być silniej rozwijany przez panią doktor Ostach-Robakowską w Jej późniejszej działalności twórczej.

Jak jednak można oceniać projekty pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej, zwłaszcza te powstałe w poddoktorskim okresie Jej działalności zawodowej, w kontekście aktualnych wymagań stawianych osobom aspirującym do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Niestety większość projektów autorstwa Habilitantki traktować można jako prace powstałe w ramach określonych zleceń. Są to opracowania, które z całą pewnością są poprawne i zazwyczaj cechują się akceptowalnym, dobrym poziomem pod względem projektowego profesjonalizmu, jednak są one jednocześnie bardzo przeciętne pod względem przełamywania znanych standardów twórczych i tym samym nie są one w stanie kreować istotnego znaczenia dla rozwoju dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki w Polsce i potencjalnie poza jej granicami. Moim zdaniem ewidentnie cenny potencjał zawierają w sobie prace Kandydatki dotyczące wzornictwa przemysłowego, między innymi w związku z powiązaniem z nimi wdrożeniami, interdyscyplinarnym procesem ich kreowania, czy też ich silną relacją z konkretnymi, realnymi funkcjami i potrzebami. Oceniam je zdecydowanie wyżej, niż dużą część „standardowych” projektów graficznych pani doktor Ostach-Robakowskiej, które, niestety, najczęściej plasują się w ramach „pozytywnie pojmowanej twórczej przeciętności”. Dorobek, który zgromadziła dotychczas Habilitantka, uważam za bardzo istotną „bazę” Jej osiągnięć artystycznych, w których Autorka rzeczywiście udowadnia nam, że całkiem dobrze sobie radzi w przypadku realizacji zadań wymagających zastosowania wytycznych i reguł projektowego, adekwatnego „standardowego profesjonalizmu”, zarówno w kontekście opracowań z zakresu grafiki użytkowej, jak i wzornictwa przemysłowego. Ten pułap to jednak, moim zdaniem, zdecydowanie za mało w kontekście starań Habilitantki o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego – nie każdy bowiem poprawnie i profesjonalnie działający dziś projektant czy projektantka musi mieć dorobek o istotnym znaczeniu dla rozwoju dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, tym bardziej, że obecnie nie ma w przypadku tejże dyscypliny wytyczonych ostrych granic pomiędzy sztukami projektowymi a tzw. „sztuką czystą”. Ale nawet jeśli, nie będziemy brali pod uwagę ostatniego z odnotowanych powyżej stwierdzeń, pamiętać musimy o tym, że, żeby określony dorobek twórczy kreował istotne znaczenie dla rozwoju dyscypliny, o której mowa w niniejszej recenzji – powinien on oferować „coś” znacznie więcej, niż przede wszystkim przejawy profesjonalnej „pozytywnie pojmowanej przeciętności”. Czym przykładowo mogą być pierwiastki i jakości kreujące istotne znaczenie dla rozwoju danej dyscypliny? Moim zdaniem, w odniesieniu do dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, mogą to być między innymi: autorskie, niekonwencjonalne inwencje eksperymentalne, podważanie lub twórcza reinterpretacja znanych kanonów i standardów twórczych, realizacja artefaktów i projektów znoszących typowe granice pomiędzy sztukami użytkowymi i „nieużytkowymi”, ponadprzeciętna wartość kulturowa kreowanych wypowiedzi artystycznych, odkrywanie nowych technologii, czy też znaczące modyfikacje tych już istniejących – i zapewne wiele innych jeszcze wykraczających poza „przeciętność” kreatywnych rozwiązań. Niestety silnej obecności rozwiązań tego rodzaju nie widzę jeszcze w dotychczasowym dorobku twórczym pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej. Nie znaczy to jednak, że dorobek ten nie może zostać w przyszłości konstruktywnie wzbogacony i pogłębiony przez Habilitantkę. Podobnemu wzbogaceniu powinna moim zdaniem podlegać działalność Kandydatki związana z publicznymi prezentacjami Jej osiągnięć twórczych, zarówno pod względem ilości samych wystaw, jak i poszukiwań miejsc o wysokim stopniu prestiżu do organizacji tychże wystaw. Być może ciekawą perspektywą na przyszłość dla pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej byłoby wykorzystanie medium filmowego w połączeniu z inwencjami o charakterze projektowym? A może ciekawą mogłaby się okazać dla Niej możliwość kreowania rozmaitych projektów poza kontekstem współpracy z przemysłem? Być może te właśnie tropy mogłyby pomóc Kandydatce wkroczyć na kontekstualnie nowy poziom Jej poszukiwań twórczych, które mogłyby zacząć funkcjonować – poza obszarem, pozytywnie pojmowanej, profesjonalnie poprawnej „projektowej przeciętności”... Oczywiście te dylematy musi rozwiązać sama Zainteresowana i musi mieć na to czas, żeby uczynić to w dojrzały i w zakończony dobrym skutkiem sposób.

Przechodząc do podsumowania niniejszej części recenzji dotyczącej dorobku artystycznego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz wskazanego osiągnięcia artystycznego (dzieła habilitacyjnego) pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej, niestety muszę stwierdzić, że **w moim przekonaniu, między innymi z racji wskazanych powyżej wszystkich uwag i spostrzeżeń, co do osiągnięć projektowo-artystycznych oraz dotychczasowego dorobku pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej, szczególnie z podoktorskiego okresu Jej działalności – osiągnięć tych nie można oceniać jeszcze jako istotnych i znaczących** – co nie oznacza, że za jakiś czas, w przyszłości, po wprowadzeniu przez Habilitantkę odpowiednich przewartościowań, zmian i uzupełnień, dorobek Kandydatki nie nabierze takiego właśnie charakteru i potencjału.

OCENA WSKAZANEGO OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNEGO (DZIEŁA HABILITACYJNEGO)

Pani doktor Alina Ostach-Robakowska jako osiągnięcie artystyczne stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego – nazywane również w niniejszej recenzji dziełem habilitacyjnym – wskazała opracowania projektowe opatrzone tytułem „Stanowisko sterownicze: - projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników; - opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników”, realizowane w latach 2018-2019, m. in. dla Fabryki Maszyn Bumar S.A. w Koszalinie. Habilitantka tak komentuje specyfikę pracy nad wspomnianymi powyżej opracowaniami projektowymi: „Na każdym etapie procesu projektowego zastanawiałam się czy moja wizja spełni oczekiwania estetyczne i funkcjonalne stawiane przez funkcjonariuszy Straży Pożarnej, czy fotel przejdzie badania techniczne i uzyska certyfikat CNBOP-PIB (Centrum naukowo-badawcze ochrony przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy) oraz PCA (Polskie centrum akredytacji). (...) Pogodzenie interesów i punktów widzenia wszystkich stron było dużym wyzwaniem. Konieczność spełnienia wszystkich wymogów formalnych i nieformalnych zobowiązywała do wielu konsultacji, co z kolei przekładało się na wieloetapowy proces projektowy i długi czas realizacji poszczególnych części projektu. Wszystkie powyższe czynniki miały wpływ na dobór optymalnej metodyki. Prace nad projektowaniem wymagały kooperacji projektanta z zespołem współtwórców, składającym się z wykwalifikowanych i doświadczonych specjalistów, wśród których znaleźli się konstruktorzy i technolodzy. (...) Rozwiązania oparte zostały o nowatorskie technologie a projekt maszyny do siedzenia i pracy konsultowany był z użytkownikami, czego efektem stało się doprecyzowanie właściwości całego stanowiska sterowniczego do konkretnych potrzeb. Tak przyjęta metodyka okazała się dobrą drogą projektową, gdyż od pierwszych testów można było zidentyfikować kluczowe kwestie, co pomogło w doborze optymalnych rozwiązań konstrukcyjnych. Kolejnym ważnym zagadnieniem, które musiało zostać poddane konfrontacji, była estetyka projektowanego elementu. Otwarcie się na dizajn i wrażliwość twórczą oraz specjalistyczne normy, które muszą spełniać projekty dla jednostek Straży Pożarnych pomogły w uniknięciu efektu przesycenia, który łatwo pominąć nawet w projektowaniu podnośników pożarniczych. Klienci coraz częściej domagają się dodatkowych opcji, nowych funkcji i możliwości, co nie zawsze łączy się z zasadą dobrego dizajnu. Wóz zadaniowy ma ratować życie ludzkie, a nie być nasączony pustymi ozdobnikami. Należy czuwać nad tym, by produkt odpowiadał potrzebom użytkownika, dostarczał satysfakcji i przyjemności z jego użytkowania, był wyważony w ujęciu całościowym. (...) W zespole konstrukcyjnym FM Bumar S.A., z którym współpracuję, stawiamy nacisk na formę wyrobu, jego funkcję użytkową oraz rozwiązania konstrukcyjne. Równolegle istotne jest jednak powiązanie nowatorstwa technologicznego z kosztem jego wytworzenia. Te wartości są podstawą sukcesu rynkowego projektowanych produktów. Omaliany fotel strażaka wykonany został z laminatów, które wyróżniają się wysoką trwałością i odpornością na niekorzystne warunki zewnętrzne i czynniki mechaniczne. Technika ta pozwoliła na dość swobodne manipulowanie kształtem bryły oraz uzyskanie nasyconej barwy. Laminat to materiał dający dużą swobodę budowania form, dlatego jest lubiany przez konstruktorów i projektantów. (...) W 2019 roku FM Bumar S.A. wyprodukowała wariant fotela z daszkiem. Była to odpowiedź na potrzeby klienta, który zgłosił swoje indywidualne zapotrzebowanie. Proces projektowy przebiegał dwuwymiarowo i rozgrywał się pomiędzy opracowaniem nakładanego daszku na produkowany fotel a konstrukcją nowego wariantu oparcia. Finalnie klientowi została przedstawiona koncepcja jednoelementowa składająca się z fotela z nowym wariantem oparcia. Odbiorcą podnośnika była niemiec-

ka Grupa REMONDIS działająca w sektorze odpadów, odzyskująca surowce, opracowująca produkty z recyklingu, która oferuje paliwa alternatywne i odgrywa ważną rolę w gospodarce wodnej dostarczającej wodę i oczyszczającej ścieki. Fotel został zamontowany na 32-metrowym podnośniku, na podwoziu Mercedes Econic 18335 z napędem 4x2. To opracowanie było równie angażujące co opracowanie oparcia bez zadaszania, jednak wcześniejsze doświadczenia i wnioski wyciągnięte z pracy nad stanowiskiem sterowniczym pozwoliły na szybszy proces projektowy i wdrożeniowy. Projekt przeszedł badanie produktu przeprowadzone przez UDT (Urząd Dozoru Technicznego) w 2020 roku. Fotel strażaka z podstawową wersją oparcia wyprodukowany został dla jednostek Straży Pożarnych w Polsce i za granicą (...) [oraz] spełnia wszelkie wymogi CNBOP (...), [jak również] otrzymuje pozytywne opinie strażaków” (zob.: Alina Ostach-Robakowska, Autoreferat, s. 7-10).

Zarówno przytoczona powyżej obszerna wypowiedź samej Habilitantki, jak i inne odnotowane przez Nią w Autoreferacie uwagi dotyczące projektów stanowiących wskazane osiągnięcie artystyczne (dzieło habilitacyjne) Autorki, wskazują na daleko posunięty profesjonalizm projektowy i tego z całą pewnością nie sposób w jakimkolwiek wymiarze podważyć. Atutem wskazanych powyżej projektów były również: ich funkcjonalność, dostosowanie do potrzeb użytkowników, interdyscyplinarna współpraca przy ich tworzeniu, możliwość wdrożenia do produkcji (przy zastosowaniu adekwatnych, w tym nowoczesnych technologii i materiałów produkcyjnych) oraz trafne dostosowanie ww. projektów do konkretnych, realnych zapotrzebowań praktycznych. Wymienione powyżej cechy także wskazują na wysoki profesjonalny poziom osiągnięcia artystycznego, o którym mowa jest w niniejszej recenzji. A jednak wysokiej próby profesjonalizm, nie musi jeszcze oznaczać, że stworzone dzieło czy projekt wnosi znaczny wkład w rozwój danej dyscypliny, np. dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki. Profesjonalizm w tym przypadku jest konieczną postawą, lecz oprócz niego muszą pojawić się inne jeszcze wartości i cechy dzieła czy projektu, takie jak przykładowo: zauważalne ujęcia eksperymentalne, zasadne przewartościowania istniejących artystycznych czy projektowych reguł i kanonów, istotne znaczenie kulturowe korespondujące z aktualnymi przemianami cywilizacyjnymi, czy zacieranie ostrej granicy między sztukami projektowymi i „czystymi” – które wytyczałyby nowe kierunki i perspektywy rozwoju całości danej dyscypliny. Oczywiście wykraczających poza poprawną, „pozytywną przeciętność” cech nadających danemu osiągnięciu twórczemu istotne znaczenie dla rozwoju dyscypliny może być znacznie więcej. Niestety w dziele habilitacyjnym autorstwa pani dr Aliny Ostach-Robakowskiej nie dostrzegam niczego, co wynosiłoby wspomniane dzieło ponad poziom „pozytywnej przeciętności” oraz koniecznego i mającego oczywiście swoją wartość, rzetelnego projektowego profesjonalizmu. Myślę, że wskazane przez Habilitantkę osiągnięcie artystyczne, którego dotyczy niniejsza ocena, o wiele lepiej sprawdzałoby się jako element Jej podoktorskiego dorobku artystyczno-projektowego – element, który dowodziłby sugestywnie, istniejąc oczywiście także w konfrontacji z dziełami i projektami o bardziej niekonwencjonalnym i kreatywnym charakterze, których niestety Kandydatka nie posiada moim zdaniem w swym dorobku – profesjonalizmu i wysokiej próby kompetencji zawodowych swej autorki, w kontekście realizacji określonych projektowych zamówień. Kiedy jednak osiągnięcie takie zostaje przez Habilitantkę wyróżnione do tego stopnia, że staje się ono Jej dziełem habilitacyjnym – nie jest ono moim zdaniem w stanie spełnić wymaganych od takiego dzieła oczekiwań. Innymi słowy, pani dr Alina Ostach-Robakowska nie do końca trafnie wytypowała ze swego podoktorskiego dorobku wskazane osiągnięcie artystyczne. Czy jednak mogłaby Ona wytypować inne lepsze dzieło habilitacyjne? Niestety, nie jestem do końca o tym przekonany. Przy całym szacunku do Osoby Kandydatki i Jej działalności zawodowej, jestem natomiast przekonany o tym, że powinna Ona jeszcze mieć czas, zarówno na wzbogacenie i pogłębienie swego dorobku twórczego, jak i na stworzenie potencjalnego dzieła habilitacyjnego wykraczającego poza ramy „poprawnej, profesjonalnej poprawności”. **Biorąc pod uwagę wszystkie odnotowane powyżej uwagi z przykrością stwierdzam, że wskazane przez Habilitantkę osiągnięcie artystyczne opatrzone przez Nią tytułem „Stanowisko sterownicze: - projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników; - opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników” – pomimo swej zauważalnej wartości i wykorzystanego przy jego stworzeniu wysokiego stopnia projektowego profesjonalizmu – nie wnosi niestety znacznego wkładu w rozwój dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki w Polsce i potencjalnie poza granicami naszego kraju, jak również nie ma dla tejże dyscypliny istotnego i ponadprzeciętnego znaczenia.**

OCENA DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ
I ORGANIZACYJNEJ KANDYDATKI

Pani doktor Alina Ostach-Robakowska, oprócz działalności projektowej, ma także w swoim dorobku cenne doświadczenia i osiągnięcia związane z obszarem dydaktyki i edukacji akademickiej. Jak pamiętamy, działalność dydaktyczna Kandydatki realizowana jest przede wszystkim na Wydziale Architektury i Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej. Przypomnijmy, że Habilitantka została zatrudniona w 2006 roku w Instytucie Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej jako asystentka w Pracowni Podstaw Projektowania Komunikacji Wizualnej, na którym to stanowisku pracowała niemalże osiem lat. Z kolei po uzyskaniu stopnia naukowego doktora sztuki pani Alina Ostach-Robakowska została zatrudniona w Instytucie Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej na stanowisku adiunkta. W okresie przeddoktorskim swej działalności dydaktycznej, a więc w latach 2006-2014 – Kandydatka prowadziła między innymi zajęcia w ramach, takich przedmiotów jak: Podstawy Projektowania Komunikacji Wizualnej, Pracownia Komunikacji Wizualnej, Prezentacje Multimedialne oraz Plener/Praktyka Projektowa; natomiast po uzyskaniu stopnia doktora sztuki, odpowiednio, w ramach: Podstaw Projektowania Komunikacji Wizualnej, Pracowni Dyplomowej, Komunikacji Wizualnej oraz fakultatywnie – Projektowania Wzorów Towarowych. Poza tym w latach 2012-2017 – zorganizowała Ona trzy wystawy prac studenckich, otaczając je opieką merytoryczną; jak również w latach 2011-2020 przeprowadziła liczne warsztaty i zajęcia dla dzieci i młodzieży. Istotne było również w Jej dorobku odpowiedzialne kierowanie lub koordynowanie praktykami studenckimi. W latach 2016-2017 Habilitantka sprawowała promotorską opiekę naukowo-merytoryczną nad pięcioma magisterskimi pracami dyplomowymi, zrealizowanymi na kierunku: „Wzornictwo” Politechniki Koszalińskiej. Z kolei w latach 2016-2023 pani doktor Alina Ostach-Robakowska otoczyła opieką promotorską dwadzieścia cztery dyplomowe prace licencjackie, na wspomnianym powyżej kierunku studiów. Jej aktywność obejmowała również recenzowanie prac magisterskich i licencjackich, co w sumie objęło w latach 2015-2022 niemalże trzydzieści inicjatyw tego rodzaju. Należy podkreślić także, że zarówno studenckie prace kursowe, jak i realizacje dyplomowe – powstałe jak dotąd pod opieką merytoryczną Kandydatki – charakteryzują się dobrym, wyrównanym poziomem artystyczno-projektowym; a niektóre z nich zasługują nawet na ewidentne wyróżnienie (tak, jak przykładowo licencjackie prace dyplomowe, odpowiednio: z 2020 roku, autorstwa pani Joanny Perczyńskiej pt. „Wierzenia Słowian – projekt edukacyjnej gry planszowej dla dzieci w wieku szkolnym”; czy projekt z 2018 roku, autorstwa pani Urszuli Wójcickiej pt. „Projekt gry edukacyjnej dla seniorów”). Z kolei ze zbioru studenckich opracowań pracownianych uwagę przykuwać mogą na przykład projekty znaczków do wybranej polskiej baśni. Warto przypomnieć także, że niektóre z osób studiujących pod opieką pani dr Aliny Ostach-Robakowskiej były również nagradzane na rozmaitych festiwalach i konkursach, co miało miejsce szczególnie w przeddoktorskim okresie działalności dydaktycznej Kandydatki.

Pani doktor Alina Ostach-Robakowska dba również o zdobywanie międzynarodowych doświadczeń dydaktycznych – co wydaje się bardzo ważne i cenne zarazem w Jej dotychczasowym dorobku pedagogicznym. Wspomniane doświadczenia zdobywane były przez Habilitantkę przede wszystkim w ramach „mobilności międzynarodowej ERASMUS+”, zarówno „przed”, jak i „po” uzyskaniu przez Nią stopnia doktora sztuki, między innymi w takich ośrodkach akademickich jak: Toulon, Barcelona czy Palermo. Dr Ostach-Robakowska wysoko ocenia potencjał powyżej wspomnianych aktywności i doświadczeń zawodowych. Podkreśla Ona, że: „mobilność [ERASMUS+] umożliwia poznanie uczelni europejskich, wzbogaca rozwój osobisty, dodatkowo daje możliwość pracy w środowisku międzynarodowym. Zajęcia w języku obcym (...) znacząco wpływają [natomiast] na podnoszenie kompetencji językowych. Mobilność [ta] warunkuje ciągły rozwój, determinuje potrzebę aktualizowania badań i materiałów naukowych, co wspomaga [własny] rozwój i wpływa na poprawę jakości kształcenia [realizowanego na uczelniach w kraju ojczystym]” (zob.: Alina Ostach-Robakowska, Praca dydaktyczna 2006-2014 – do uzyskania stopnia doktora/Praca dydaktyczna 2014-2013 – po uzyskaniu stopnia doktora, s. 62). Warto odnotować również, że Habilitantka w poddoktorskim okresie swojej działalności akademickiej dba o podnoszenie własnych kompetencji zawodowych, także poprzez uczestnictwo w różnych kursach i projektach, co znajduje swe potwierdzenie w określonych, poświadczających to dokumentach i certyfikatach. Oczywiście nie można zapominać o tym, że pani dr Alina Ostach-Robakowska wypełnia również na Wydziale Architektury i Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej rozmaite odpowiedzialne obowiązki administracyjne i organizacyjne – takie, jak na przykład: pełnienie roli przewodniczącej wydziałowej Komisji Wydawniczej, zaangażowanie w zadania rekrutacyjne, czy też czynny udział w hospicjach zajęć dydaktycznych na wspomnianym powyżej Wydziale.

Podsumowując niniejszą część mojej recenzji, pragnę z pełnym przekonaniem stwierdzić, że moim zdaniem, działalność dydaktyczna i organizacyjna pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej jest bardzo znaczącym i wartościowym zarazem pierwiastkiem Jej dotychczasowego dorobku zawodowego. Habilitantka jako nauczycielka akademicka jest, jak się wydaje, bardzo zaangażowaną dydaktyczką, może nawet wręcz idealistycznie nastawioną do swojej pracy i działalności pedagogicznej – co skłania mnie do bardzo pozytywnej i jak najbardziej życzliwej zarazem oceny efektów dotyczących tego właśnie obszaru aktywności zawodowej Kandydatki. Na szczególną pochwałę zasługują także inicjatywy Habilitantki dotyczące aktywnego podnoszenia przez Nią własnych kompetencji dydaktycznych, zarówno w ramach przedsięwzięć krajowych, jak i zagranicznych; jak również wyrównany, dobry poziom prac studenckich realizowanych pod opieką pani dr Aliny Ostach-Robakowskiej na Politechnice Koszalińskiej.

K O N K L U Z J A

Po bardzo wnikliwym zapoznaniu się z przejawami dorobku artystycznego **pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej**, który był przedmiotem ocen w niniejszej recenzji mam bardzo poważne wątpliwości co do wartości twórczej przedstawionego przez Habilitantkę, wskazanego na potrzeby postępowania habilitacyjnego (w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki) osiągnięcia artystycznego (dzieła habilitacyjnego), opatrzonego przez Autorkę tytułem „Stanowisko sterownicze: - projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników; - opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników” oraz wnoszenia przez ww. dzieło znacznego wkładu w rozwój dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki w Polsce i potencjalnie poza jej granicami. Wymienione powyżej osiągnięcia artystyczne cechuje zauważalny profesjonalizm oraz „funkcjonalna przydatność” – co należy uznać za pozytywny atut tegoż projektu; lecz z drugiej strony, projekt ten nie wykracza moim zdaniem poza granice „poprawnej, profesjonalnej przeciętności”, które to granice w przypadku dzieła habilitacyjnego powinny zostać przez potencjalnego habilitanta lub habilitantkę ewidentnie przekraczane, np. w celu eksplorowania eksperymentalnych lub nietypowych rozwiązań artystycznych, twórczych czy projektowych. Sądzę, że wskazane przez panią dr Alinę Ostach-Robakowską osiągnięcia artystyczne (dzieło habilitacyjnego) zostało przez Habilitantkę wskazane w znacznym stopniu – nietrafnie. Osiągnięcie to mogłoby być jednym z wielu elementów dorobku podoktorskiego Kandydatki – i to raczej o mało progresywnym ogólnym charakterze – lecz nie spełnia się ono moim zdaniem jako nośnik znacznego wkładu w rozwój dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki w Polsce i poza jej granicami. Poza tym sądzę również, że osiągnięcia artystyczne i twórcze **pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej**, zrealizowane przez Nią w podoktorskim okresie działalności zawodowej – również nie wnoszą jeszcze znacznego wkładu w rozwój ww. dyscypliny oraz nie kreują niestety istotnego dla niej znaczenia. W większości przypadków są one „poprawne”, ale równocześnie bardzo przeciętne. Habilitantka powinna mieć moim zdaniem jeszcze czas na dokonanie koniecznych przemyśleń, przewartościowań i uzupełnień w realizowanej przez siebie działalności twórczej, która powinna konstruktywnie otworzyć się na bardziej eksperymentalne poszukiwania i eksploracje zawodowe, które kreowałyby np. niekonwencjonalne związki artystyczno-projektowo-kulturowe oraz wytyczałyby kontekstualnie nowe, dla szeroko pojmowanej dyscypliny sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, perspektywy i możliwości. Biorąc pod uwagę, wszystkie przedstawione powyżej wnioski, stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne oraz aktywność artystyczna **pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej** nie spełniają jeszcze wymagania art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 742 z późn. zm.) dotyczących wymagań stawianych osobom aspirującym do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Odnosząc się do wszystkich przedstawionych powyżej uwag, inicjatywy nadania stopnia doktora habilitowanego (w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki) **pani doktor Aliny Ostach-Robakowskiej**, przy całym szacunku dla Osoby Habilitantki – niestety – nie popieram.